

YLIVIESKAN KAUPUNGIN
KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA

Kulttuuripolku 2.0

PÄIVITETTY 2025

JOHDANTO

Kulttuurikasvatussuunnitelma on työkalu kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatuksen toteuttamiseen kunnassa osana lasten ja nuorten kulttuurikasvatuksellisesta sivistystyötä.

Kulttuurikasvatussuunnitelman tarkoituksena on taata kaikille lapsille ja nuorille tasa-arvoisen mahdollisuuden kokea taidetta ja osallistua monipuolisesti paikalliseen kulttuuriin, sekä siirtää kulttuuriperintöä sukupolvelta toiselle.

Kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa tietoa asuinkunnan historiasta, kulttuuriperinnöstä ja jo olemassa olevasta kulttuuritarjonnasta, kulttuurikasvatussuunnitelman avulla lapsia tutustutetaan eri taiteen aloihin, niin kokemisen kuin tekemisen eri muodoissa. Lapset saavat myös tärkeää informaatiota asuinkuntansa kulttuurin ja vapaa-ajan palveluista sekä harrastusmahdollisuuksista.

Kulttuurikasvatussuunnitelma mainitaan perusopetuksen opetussuunnitelmassa paikallista opetussuunnitelmaa täydentävänä mahdollisuutena, eli se on kunnille vapaaehtoinen. Suomen lastenkulttuuriliiton tietojen mukaan kulttuurikasvatussuunnitelma on käytössä 243 kunnassa (2025). Suunnitelma tukee kulttuurin käyttöä ja harrastamista, mitkä vahvistavat myös kunnan elinvoimaisuutta.

Kulttuurikasvatussuunnitelma luo toiminnalle selkeät raamit ja tukee säännöllisyyttä ja tavoitteellisuutta myös henkilöstön vaihtuessa. Suunnitelma tekee näkyväksi koulun ja kulttuurialan yhteistyömahdollisuudet ja auttaa tunnistamaan väestöryhmiä, jotka saattavat jäädä kulttuuritoiminnan ulkopuolelle. Samalla se monipuolistaa tarjontaa, tuo uusia oppimisympäristöjä kouluihin ja madaltaa osallistumiskynnystä. Opettajille suunnitelma tarjoaa selkeyttä ja ennakoitavuutta arkeen. Suunnitelma vahvistaa alueellista tasa-arvoa ja yhdenvertaista pääsyä kulttuurin pariin, erityisesti pienemmillä paikkakunnilla. Se varmistaa, että kaikilla lapsilla ja nuorilla on yhtäläiset mahdollisuudet kohdata eri taiteenlajeja riippumatta taustastaan. Monille oppilaille se voi olla ensimmäinen kosketus taiteeseen.

KULTTUURIPOLKU 2.0

Ylivieskan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on taata lapsille ja nuorille yhdenvertainen mahdollisuus kokea ja luoda taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. Yhdenvertaisuuden tavoitteena on, että oppilas tutustuu oppivelvollisuutensa aikana mahdollisimman monipuolisesti eri kulttuurinlajeihin, jotka tukevat kulttuurikasvatuksellisuutta. Monipuolinen kulttuuriin tutustuminen rikastuttaa lasten ja nuorten kokemusmaailmaa sekä tarjoaa heille uusia tapoja ilmaista itseään eri taiteenalojen avulla, mikä tukee myös itsetunnon kehittymistä.

Kulttuurikasvatussuunnitelman sisällöt vaihtuvat luokka-asteittain, sisällön alapuolella on ilmoitettu mitä teemoja sisältö käsittää. Kulttuurikasvatussuunnitelmaan kirjattu vastuutaho huolehtii suunnitelman toteutumisesta. Mikäli sisältöä on jostain syystä tarpeen vaihtaa tai rinnalle halutaan ottaa toinen sisältö, on vaihtoehtoisessa sisällössä esimerkkejä valmiista sisällöistä, joita opettaja voi toteuttaa luokka-asteensa kanssa. Vaihtoehtoisen sisällön osa-alueet toimivat samalla esittelynä Ylivieskan kaupungin tarjoamista maksuttomista palveluista koululaisryhmille.

Kulttuurikasvatussuunnitelma on laadittu Ylivieskan kaupungille ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja Kulttuuripolku 2.0 vuonna 2025 päivitetty versio kulttuurikasvatussuunnitelmasta. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on suositeltavaa päivittää vähintään joka 3.-5. vuosi, mutta tarpeen mukaan useamminkin. Ensimmäinen Ylivieskan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma käsitti sisällöt esikoululaisista yhdeksäsluokkalaisiin, tämä päivitetty versio käsittää myös varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvat lapset.

Kulttuuripalvelut keräävät vuosittain tiedot kulttuurikasvatussuunnitelman toteutumisesta sekä palautteet toteutuksista ja sisällöistä. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen on laadittu vastuunjakotaulukko, josta käyvät ilmi mikä taho vastaa luokka-asteittain sisällön ja mahdollisten kyyditysten koordinoinnista sekä kustannuksista.

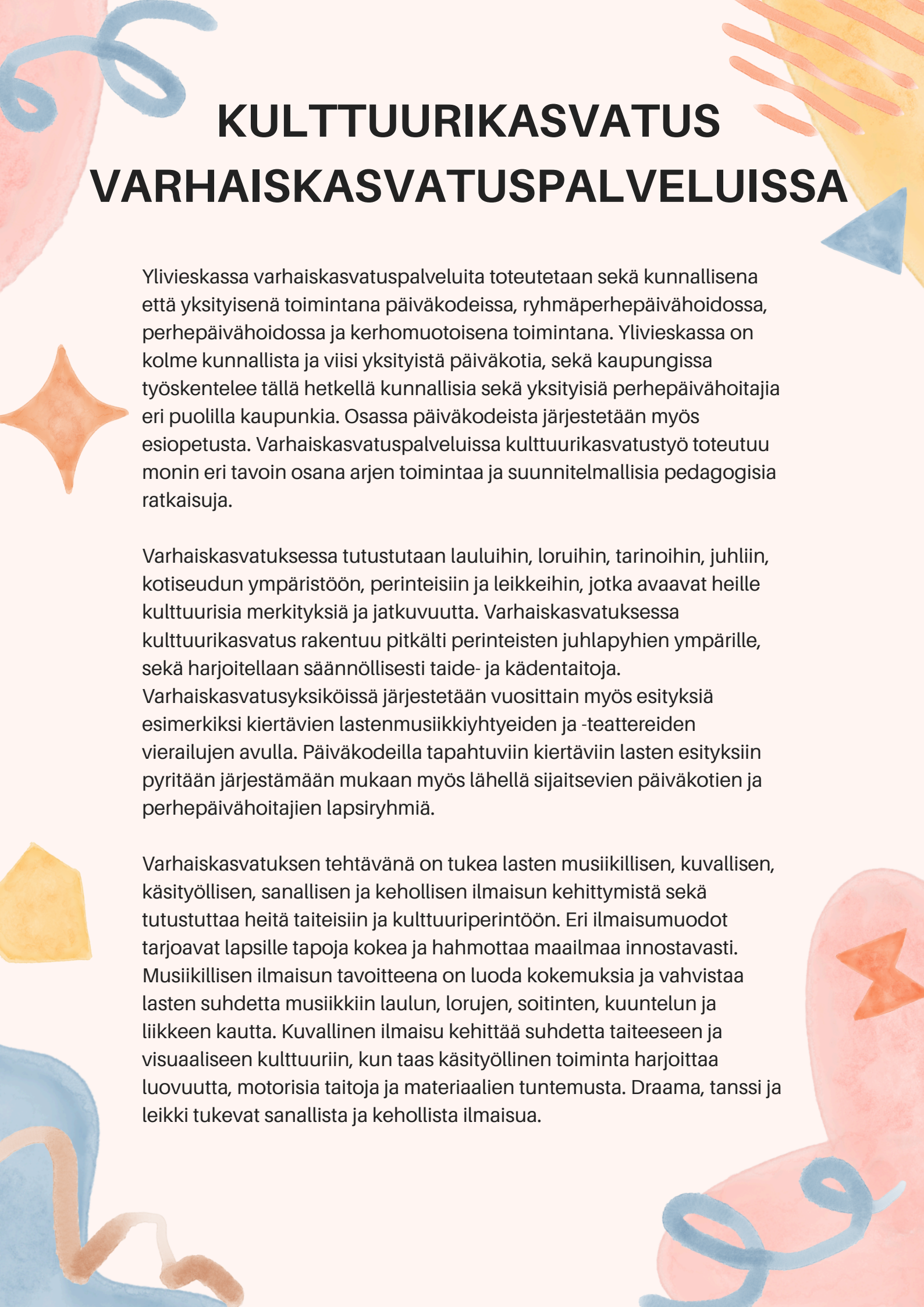
LYKKYÄ POHJOIS- POHJANMAALTA -HANKE

Ylivieskan kaupunki on mukana kaksivuotisessa (2025–2027) Lykkyä Pohjois-Pohjanmaalle hankkeessa, jota koordinoi Lastenkulttuurikeskus Lykky. Hankkeen tavoitteena on rakentaa Pohjois-Pohjanmaan alueelle pysyvä lastenkulttuuriverkosto, joka tukee kuntien kulttuurikasvatustyötä ja tuo taiteen osaksi arkea.

Toiminta sisältää muun muassa taidekasvatustyöpajoja, koulu- ja päiväkotikonsertteja, kulttuuriperintöön liittyviä sisältöjä sekä auttaa kuntia toteuttamaan lasten kulttuurikasvatussuunnitelman mukaista sisältöä.

Lykkyä Pohjois-Pohjanmaalle -hanke tuo laadukasta, saavutettavaa ja ammatillisesti tuotettua lastenkulttuuria 15 kunnan alueelle Pohjois-Pohjanmaalla. Tavoitteena on, että jokainen lapsi ja nuori pääsee hankkeen aikana kokemaan taide-elämyksen – koulussa, päiväkodissa tai tapahtumassa.

Hankkeen toteuttaa Lastenkulttuurikeskus Lykky yhteistyössä Kulttuurikattila ry:n kanssa. Rahoittajina toimivat Keskipiste- ja Rieska-Leader sekä Suomen kulttuurirahasto, sekä hanke on Euroopan unionin osarahoittama. Hankkeessa ovat mukana Ylivieskan lisäksi: Alavieska, Kalajoki, Kannus, Merijärvi, Oulainen, Sievi, Haapajärvi, Nivala, Pyhäjärvi, Reisjärvi, Haapavesi, Pyhäntä, Siikalatva ja Kärsämäki.

KULTTUURIKASVATUS VARHAISKASVATUSPALVELUISSA

Ylivieskassa varhaiskasvatuspalveluita toteutetaan sekä kunnallisena että yksityisenä toimintana päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa, perhepäivähoidossa ja kerhomuotoisena toimintana. Ylivieskassa on kolme kunnallista ja viisi yksityistä päiväkotia, sekä kaupungissa työskentelee tällä hetkellä kunnallisia sekä yksityisiä perhepäivähoitajia eri puolilla kaupunkia. Osassa päiväkodeista järjestetään myös esiopetusta. Varhaiskasvatuspalveluissa kulttuurikasvatustyö toteutuu monin eri tavoin osana arjen toimintaa ja suunnitelmallisia pedagogisia ratkaisuja.

Varhaiskasvatuksessa tutustutaan lauluihin, loruihin, tarinoihin, juhliin, kotiseudun ympäristöön, perinteisiin ja leikkeihin, jotka avaavat heille kulttuurisia merkityksiä ja jatkuvuutta. Varhaiskasvatuksessa kulttuurikasvatus rakentuu pitkälti perinteisten juhlapyhien ympärille, sekä harjoitellaan säännöllisesti taide- ja kädentaitoja.

Varhaiskasvatussyksiköissä järjestetään vuosittain myös esityksiä esimerkiksi kiertävien lastenmusiikkiyhtyeiden ja -teattereiden vierailujen avulla. Päiväkodeilla tapahtuviin kiertäviin lasten esityksiin pyritään järjestämään mukaan myös lähellä sijaitsevien päiväkotien ja perhepäivähoitajien lapsiryhmiä.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lasten musiikillisen, kuvallisen, käsityöllisen, sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä taiteisiin ja kulttuuriperintöön. Eri ilmaisumuodot tarjoavat lapsille tapoja kokea ja hahmottaa maailmaa innostavasti. Musiikillisen ilmaisun tavoitteena on luoda kokemuksia ja vahvistaa lasten suhdetta musiikkiin laulun, lorujen, soitinten, kuuntelun ja liikkeen kautta. Kuvallinen ilmaisu kehittää suhdetta taiteeseen ja visuaaliseen kulttuuriin, kun taas käsityöllinen toiminta harjoittaa luovuutta, motorisia taitoja ja materiaalien tuntemusta. Draama, tanssi ja leikki tukevat sanallista ja kehollista ilmaisua.

KULTTUURIKASVATUS VARHAISKASVATUSPALVELUISSA

Ylivieskan varhaiskasvatuksessa korostuvat taiteellinen ilmaisu, luovuus ja kulttuuri. Juhlaperinteet rytmittävät toimintaa, ja lapsia rohkaistaan ilmaisemaan itseään. Vierailijat, esitykset ja sadut rikastuttavat toimintaa. Oppimisympäristöjen tulee olla turvallisia, muunneltavia ja lasten tarpeisiin vastaavia. Välineissä suositaan ekologisuutta ja luonnonmateriaaleja. Luonto, joet, metsät, leikkipuistot sekä liikunta- ja kulttuurikohteet muodostavat monipuolisen toimintaympäristön. Yhteistyö eri kaupungin toimijoiden kanssa tukee lasten oppimista ja kokemuksia.

KULTTUURITOIMINTA IKÄRYHMITTÄIN

Alle 3-vuotiaat

Teema: Leikinomaista, turvalliset puitteet ja materiaalit; materiaaleihin ja välineisiin tutustumista

Sisältö: Loruja, lauluja, satuja liittyen olennaisesti kielen kehityksen vahvistamiseen. Tutustumista eri taidemuotoihin.

4-5-vuotiaat

Teema: Leikinomaista, kädentaitoja, kulttuurikasvatusta juhla-aikoihin liittäen, yhteisöllisyys

Sisältö: Rytmittelyä, loruja, sointuja, laulupiirtämistä, kielen kehitykseen tähtäävää. Tutustumista eri kulttuureihin.

KULTTUURITOIMINTA

LUOKKA-ASTEITTAIN 0-9

ESIOPETUS - Teatteri-esitys

Teema: Esittävä taide, esityksessä käyttäytyminen

Sisältö: Esikoululaiset pääsevät osallistumaan teatteriesitykseen ja tutustumaan teatteritaiteeseen ja sen ilmaisukeinoihin (puhe, liike, ääni, valaistus, musiikki, lavastus). Teatterielämyksen on tarkoitus herättää mielikuvitusta ja luoda positiivisia kokemuksia kulttuurista. Elämys tukee lasten kielellistä, sosiaalista ja emotionaalista kehitystä. Harjoitellaan samalla myös katsomiskulttuuria: yhteisten sääntöjen ja tapojen noudattamista yleisönä.

Vastuutaho: Lastenkulttuurikeskus Lykky 2025–2027

1. LUOKKA - Kirjastovierailu

Teema: Kirjastonkäyttö, kirjaston tilat ja aineistot, ohjelmoinnin alkeet, kirjavinkkaus, kirjapaketit, kirjastovierailu, yhteistyö, lukudiplomi

Sisältö: Ohjattu kirjastovierailu, jonka aikana tutustutaan kirjaston tiloihin, aineistoihin ja kirjaston käyttöön. Vierailun aikana opitaan kirjastokorttiin liittyviä teemoja ohjelmoinnin alkeita hyödyntäen ja lopuksi tutustutaan lainaamiseen ja palauttamiseen.

Vastuutaho: Ylivieskan kaupunginkirjasto

2. LUOKKA - Tutustuminen Akustiikan taidenäyttelyyn ja soitinesittelyä

Teema: Luovuus, taide, taidenäyttelyt, soitinesittely, musiikki

Sisältö: Oppilasryhmät vierailee taidenäyttelyissä Ylivieskan Kulttuurikeskus Akustiikassa, jossa on kuukausittain vaihtuva taidenäyttely. Näyttelysalissa on valmiit ohjeet taidenäyttelyssä kävijälle, josta esimerkiksi opettaja voi antaa ohjeet näyttelyyn tutustumiseen oppilaille. Ohjeissa teemoina ovat: teokseen tutustuminen ja taiteeseen liittyvät kokemukset. Taidenäyttelyssä vierailun lisäksi Akustiikan pääsalissa esittely kulttuuripalveluiden ja Ylivieskan seudun musiikkiopiston toiminnasta ja tarjonnasta, sekä musiikkiopiston soitinesittelyä

Vastuutaho: Ylivieskan kulttuuripalvelut, Ylivieskan seudun musiikkiopisto.

3. LUOKKA - Perinnepäivä Kotiseutumuseo Puuhkalassa

Teema: Kulttuuriperintö, kotiseutuhistoria

Sisältö: Kolmasluokkalaiset pääsevät tutustumaan ohjatusti Ylivieskan Kotiseutumuseo Puuhkalaan. Ylivieskan Kotiseutuyhdistys esittelee rakennuksia ja kertoo millaista elämää niissä on eletty.

Vastuutaho: Ylivieskan Kotiseutuyhdistys, Ylivieskan kulttuuripalvelut

4. LUOKKA - Kolmen ruokalajin ruokailu & esitys

Teema: ruokakulttuuri, pöytätavat, yhteisöllisyys, esittävä taide, elämyksellisyys

Sisältö: Ylivieskan Liikuntakeskuksessa Ravintola pikkuVELIn järjestämä kolmen ruokalajin ruokailu saman aikaisesti kaikille Ylivieskan neljäsluokkalailla. Päivän tarkoituksena on tuoda lapsille ruokailun iloa, tutustuttaa uusiin makumaailmoihin, kokea yhteistyön merkitys, nauttia toisten seurasta, maittavasta ruuasta ja yllätysesiiintyjästä ruokailuhetken lomassa.

Vastuutaho: Ravintola pikkuVELI, Ylivieskan kulttuuripalvelut, Ylivieskan liikuntapalvelut

5. LUOKKA - Kirjastovierailu

Teema: Tiedonhaku, verkkokirjasto, työpaja, kirjallisuus, kirjavinkkaus, kirjapaketit, kirjastovierailu, yhteistyö, lukudiplomi

Sisältö: Ohjatussa tiedonhaun opetuksen työpajassa oppilaat tutustuvat Joki-verkkokirjaston käyttöön ja oppivat käyttämään sitä itsenäisesti. Työpajassa tehdään ryhmätehtäviä verkkokirjastoa hyödyntäen.

Vastuutaho: Ylivieskan kaupunginkirjasto

6. LUOKKA - Taidetyöpaja

Teema: Luovuus, itseilmaisus, kulttuuriperintö

Sisältö: Työpajassa oppilaat pääsevät tutustumaan elävään kulttuuriperintöön ja oppiman oman paikkakunnan aineettoman kulttuuriperinnön muotoja kuvataiteen keinoin. Oppilaat oppivat ilmaisemaan havaintoja visuaalisen taiteen keinoin.

Vastuutaho: Lastenkulttuurikeskus Lykky 2025-2027

7. LUOKKA - Kirjastovierailu ja kulttuurikävely

Kirjastovierailu

Teema: Tiedonhaku, verkkokirjasto, toiminnallisuus, kirjavinkkaus, kirjapaketit, kirjastovierailu, yhteistyö, lukudiplomi

Sisältö: Tiedonhaun oppitunti, jonka tarkoituksena on opetella käyttämään verkkokirjastoa sekä tutustua kirjaston kokoelmiin ja kirjastoon tilana. Käynti toteutetaan toiminnallisesti oppilaita osallistaen ja innostaen kirjaston käyttöön.

Vastuutaho: Ylivieskan kaupunginkirjasto

Kulttuurikävely

Teema: Kulttuuriperintö, merkkihenkilöt, kotiseutuhistoria, yleissivistys
Ylivieskan kotiseutupolku ja Kulttuurikävely johdattavat kulkijan kaupungin mielenkiintoisiin historiallisiin vaiheisiin. Ylivieskan kotiseutupolku on vuonna 2007 Ylivieskan Kotiseutuyhdistyksen laatima kiinnostavista paikallisista kohteista koottu kävelyreitti; kulttuurikävely. Sen pituus on 2,7 kilometriä.

Vastuutaho: Koulut itsenäisesti, kulttuuripalvelut voivat avustaa tarvittaessa. Kulttuurikävelyn voi yhdistää kirjastovierailun kanssa samaan päivään.

Kulttuurikävelyn valmis reitti ja materiaali (esittely kohteista):

<https://www.ylivieska.fi/vapaa-ajan-palvelut/kulttuuripalvelut/kotiseutureitit/>

8. LUOKKA - Taidetestaajat

Teema: Konsertti, klassinen musiikki, musiikin perusteet, soitinesittely, konsertissa käyttäytyminen, vuosittain vaihtuva teema

Sisältö: Vierailuihin sisältyvät pääsyliput ja matkat vierailukohteeseen sekä taidekokemusta tukevat yleisötyöomateriaalit. Materiaalien avulla oppilaat ja opettajat saavat tietoa esityksestä, taidemuodosta ja taiteilijoista. Taidetestaajat-vierailut tukevat ilmiöpohjaista opetusta sekä edistävät laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Vastuutaho: Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri

9. LUOKKA - Tanssityöpaja

Teema: Kehollinen liike, motorinen musiikki, omakuvan vahvistaminen, luovuus

Sisältö: Rohkea ja kannustava sukellus entisaikain yhteisöllisiin tansseihin elävän musiikin tahdissa tanssinopettajan turvallisessa ohjauksessa. Virran mukana pääset sukeltamaan enkeliskan, polskan ja katrillin pyörteisiin ja ennen kuin huomaatkaan, olet jo askeleen lähempänä perinteestämme kumpuavaa liikekielen rikkautta.

Vastuutaho: Lastenkulttuurikeskus Lykky 2025-2027

TÄYDENTÄVÄT SISÄLLÖT

Tutustuminen taidenäyttelyyn

Oppilasryhmät voivat vierailla taidenäyttelyissä esimerkiksi Ylivieskan Kulttuurikeskus Akustiikassa, jossa on kuukausittain vaihtuva taidenäyttely. Akustiikan taidenäyttelystä löytyy useimmiten kyseisen kuukauden näyttelyn teoslistaus ja taitelijan cv, sen lisäksi kulttuuripalvelut ovat koonneet ohjeita taidenäyttelyssä kävijälle, josta esimerkiksi opettaja voi lukea oppilaille. Ohjeissa teemoina ovat: teokseen tutustuminen ja taiteeseen liittyvät tuntemukset.

Kulttuurikävely

Kulttuuriperintö, merkkihenkilöt, kotiseutuhistoria, yleissivistys Ylivieskan kotiseutupolku ja Kulttuurikävely johdattavat kulkijan kaupungin mielenkiintoisiin historiallisiin vaiheisiin. Ylivieskan kotiseutupolku on vuonna 2007 Ylivieskan Kotiseutuyhdistyksen laatima kiinnostavista paikallisista kohteista koottu kävelyreitti. Reitti on jalostunut vuosien varrella Kulttuurikävelynksi. **Kulttuurikävelyn valmis reitti ja materiaali:** <https://www.ylivieska.fi/vapaa-ajan-palvelut/kulttuuripalvelut/kotiseutureitit/>

Kirjastopalvelut

Kirjavinkkaus, kirjapaketit, kirjastovierailu, yhteistyö, lukudiplomi ja satutunnit. Kirjasto tarjoaa kirjavinkkauksia, valmiiksi koottuja kirjapaketteja, satutunteja, ohjattuja kirjastovierailuja, vierailuja vanhempainiltoihin ja muuta yhdessä sovittavaa toimintaa kysynnän ja resurssien mukaan. Kirjastovierailuja voidaan sopia myös varsinaisten aukioloaikojen ulkopuolelle. Vaihtoehtoisesti voit pyytää vierailun myös ryhmääsi. Kirjaston lukudiplomi on koulujen käytettävissä.

Ylivieskan seudun musiikkiopisto

Musiikkiopisto järjestää soitonesittelyitä ja koululaiskonsertteja kysynnän ja resurssien mukaan.